Les Presentacions Flash i els Premis FAIR, les principals novetats d'una Fira FAIR en creixement

L'ICAC va moderar el debat sobre la gestió de dades de recerca al territori i va veure reconeguda la seva participació en la nova sessió de micro ponències

La Universitat Rovira i Virgili ha acollit aquest dijous 18 de juny la quarta edició de la Fira FAIR Data, organitzada pel CSUC, conjuntament amb l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), l'Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social (IPHES), l'Institut Català d'Investigació Química (ICIQ), l'Institut de Recerca Biomèdica Catalunya Sud (IRB Cat Sud) i l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA).

L'esdeveniment, celebrat davant d'un auditori de 150 persones, s'ha consolidat com un espai de trobada que creix a cada edició, i que facilita l'intercanvi d'experiències i de bones pràctiques entre el personal implicat en la gestió de dades de recerca.

Enguany, la jornada ha incorporat **com a principal novetat les ponències flash**, una sèrie de presentacions llampec amb un temps límit fixat on les institucions han compartit experiències reals sobre l'aplicació dels principis FAIR (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable). Les intervencions han abordat qüestions com els èxits, els reptes, els aprenentatges en l'estandardització de paraules clau, la gestió de dades sensibles, els *datasets* incomplets o altres qüestions com ara el treball amb grans volums de dades, o el desplegament d'estratègies institucionals en universitat i centres de recerca.

En la benvinguda, el **comissionat de Política Lingüística, Publicacions i CRAI de la URV, José Antonio Moreno**, ha recordat que la ciència oberta no és només una aspiració, sinó una estratègia compartida del sistema universitari i de recerca a través de l'Estratègia catalana de ciència oberta i el Pla d'acció per al 2026. També ha remarcat que la Fira FAIR Data és un punt de trobada per compartir experiència, bones pràctiques i solucions, donant

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

un nou significat a FAIR: fructífera, aprenentatge, intercanvi i reflexió.

Per la seva banda, **el director de l'Àrea d'Aprenentatge, Recerca, i Ciència Oberta (ARCO) del CSUC, Ramon Ros**, ha destacat l'evolució de l'esdeveniment des de la primera edició, fa 4 anys, amb l'objectiu de reforçar la compartició i el *networking*, fent la jornada de tot un dia i canviant els tallers per presentacions flash que permeten presentar problemàtiques comunes.

La jornada ha arrencat amb la ponència inaugural **"Quan la ciència ciutadana genera dades: reptes i oportunitats per a les dades FAIR"**, a càrrec del Catedràtic de Física de la Matèria Condensada de la UB i guardonat amb el Premi de la Ciència Oberta 2025, **Josep Perelló Palou**. El ponent ha remarcat la necessitat de repensar com es generen, es gestionen i es comparteixen les dades en projectes de ciència ciutadana, posant l'accent en la seva qualitat, traçabilitat i reutilització. Perelló també ha destacat el repte de conciliar la participació oberta amb estàndards rigorosos, així com l'oportunitat que això representa per avançar cap a una ciència més oberta, inclusiva i col·laborativa.

Durant el matí, la taula rodona **"Gestió de dades de recerca al territori: què tenim i què falta?"**, moderada per **Josep Maria Macias** (ICAC), ha agrupat a **Amèlia Bargalló** (IPHES), **Núria López** (ICIQ), **Josep Domingo** (URV), **Jordi Gené** (IRTA) i a **Marta Vinaixa** (IRB Catalunya Sud). Els participants han explicat que compartir dades és una manera de guanyar en reconeixement, generar oportunitats i obrir noves vies de recerca. També han reclamat més suport institucional i canvis en l'avaluació per donar més poder a les dades, així com una major visibilitat de la 'finestreta única' -si és possible-, per gestionar-les en tot el cicle de vida.

En l'estrena de les presentacions flash, han participat un total de 13 persones tant de les universitats com dels centres de recerca, que han presentat les seves ponències, en un total de 45 minuts, entre tots. La iniciativa ha tingut molt bona acollida, gràcies a la capacitat dels ponents d'explicar les seves experiències amb síntesi i concreció. D'aquestes micro ponències n'han sorgit quatre premis, escollits pel públic i corresponents a les propostes

més ben valorades, d'acord amb la classificació de sigles FAIR:

- **Categoria Fascinant**: Lydia Gil i Gilbert Frigola (ICAC)
- **Categoria Atrevida**: Emma Freixanet (BSC), Vicenç Gómez (UPF), Andreas Kaltenbrunner (UPF) i Max Pellert (UIB)
- **Categoria Inspiradora**: Alexis Vicioso (UPF)
- **Categoria Reutilitzats**: Miguel Ángel López, Carmen Reverté i Xantal Romaguera (IRTA)

La Fira FAIR Data 2026 ha finalitzat amb el diàleg **"Dades connectades, cap a una recerca interoperable i oberta"**, amb **Ignasi Blanquer** (EOSC Spain) i **Paloma Marín-Arraiza** (ORCID), moderat per **Carles Bo** (ICIQ). La conversa ha girat entorn de la importància de connectar infraestructures i identificadors digitals per facilitar la interoperabilitat de les dades de recerca, i del paper clau d'iniciatives com EOSC i ORCID per avançar cap a un ecosistema científic més obert, traçable i col·laboratiu.

La cloenda ha anat a càrrec de **Núria Benítez**, de la Unitat de ciència oberta de la Institució CERCA, i de **Mireia Alcalá** (CSUC), que han fet un repàs de la feina feta durant els darrers 10 anys i han subrallat la necessitat de tenir estructura. Alcalá ha anunciat, a més, que la Fira del 2027 se celebrarà a la Universitat Autònoma de Barcelona.

L'enregistrament de la jornada, les presentacions i fotografies estaran disponibles properament a les xarxes del CSUC.

FIRA DATA '26
FAIR
Universitat Rovira i Virgili
Paranimf de l'edifici del Rectorat
Tarragona
CSUC
Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya
Generalitat de Catalunya
UAB
UVIC